

Obsah

ÚVODEM	7
1 Konflikt přirozeného práva a pozitivního práva.....	9
1.1 Obecně	9
1.2 Podstata přirozeného práva	10
1.3 Podstata pozitivního práva	12
1.4 Varianty řešení vztahu mezi právem přirozeným a právem pozitivním	13
1.5 Hodnotící aspekt přirozeného práva	14
1.6 Donucovací charakter pozitivního práva	15
2 Přirozenoprávní směr	17
2.1 Obecně	17
2.2 Přirozenoprávní učení starověku a středověku	18
2.2.1 Obecně	18
2.2.2 Starověké právní myšlení	18
Právní myšlení ve starověkém Řecku	18
Období klasické	20
SOFISTÉ (5. stol. př.n.l.)	20
SOKRATES (469 – 399 př.n.l.)	31
PLATON (427 – 347 př.n.l.)	35
ARISTOTELES (384 – 322 př.n.l.)	42

Období helénismu	49
STOICISMUS (3. stol. př.n.l.)	51
Právní myšlení ve starověkém Římě	58
Římský stoicismus	60
POLYBIOS (200 – 120 př.n.l.)	60
MARCUS TULLIUS CICERO (106 – 43 př.n.l.)	60
LUCIUS ANNAEUS SENECA (4 př.n.l. – 65 n.l.)	66
EPIKTÉTOS (50 – 120 n.l.)	67
MARCUS AURELIUS ANTONIUS (121 – 180 n.l.)	69
Římští právníci klasického období (2. stol. př.n.l. – 3. stol. n.l.)	70
2.2.3 Středověké právní myšlení	71
Období patristiky	71
AUGUSTINUS AURELIUS (354 – 430 n.l.)	77
Období scholastiky	81
TOMÁŠ AKVINSKÝ (1225 – 1274 n.l.)	82
Rozmezí středověku a obrození	92
DANTE ALIGHIERI (1265 – 1321 n.l.)	92
2.3 Klasické (racionalistické) přirozenoprávní teorie 17. a 18. století	97
2.3.1 Obecně	97
2.3.2 HUGO GROTIUS (1583 – 1654)	102
2.3.3 THOMAS HOBBS (1588 – 1679)	106
2.3.4 JOHN LOCKE (1632 – 1704)	111
2.3.5 CHARLES-LOUIS MONTESQUIEU (1689 – 1755)	119
2.3.6 JEAN-JACQUES ROUSSEAU (1712 – 1778)	130
2.4 Obnova teorie přirozeného práva	136
2.4.1 Obecně	136
2.4.2 Křesťanský směr	140
2.4.3 Světský směr	147

2.5	Nové přirozenoprávní koncepce	149
2.5.1	JOHN RAWLS (Teorie spravedlnosti)	149
2.5.2	RENÉ MARCIĆ (Aristotelsko–tomistická filozofie práva ve spojení s právním pozitivismem normativní školy)	153
2.5.3	HELMUT COING (Teorie přirozeného práva na základě materiální etiky hodnot)	159
2.5.4	ERICH FECHNER (Přirozené právo ve filozofii existence)	164
3	Právní pozitivismus	167
3.1	Obecně	167
3.2	Počátky právního pozitivismu	169
3.2.1	EPIKUREISMUS (4. – 3. stol. př.n.l.)	169
3.2.2	SKEPTICISMUS (4. – 3. stol. př.n.l.)	173
3.3	Právní pozitivismus 19. století	175
3.3.1	Obecně	175
3.3.2	Analytický právní pozitivismus v Anglii	179
	Obecně	179
	JEREMY BENTHAM (1748 – 1832)	182
	JOHN AUSTIN (1790 – 1859)	185
3.3.3	Právní exegeze ve Francii	189
3.3.4	Právní exegeze v Rakousku	193
3.3.5	Historickoprávní škola v Německu	195
	Obecně	195
	GUSTAV HUGO (1764 – 1844)	202
	CARL FRIEDRICH VON SAVIGNY (1779 – 1861)	202
3.3.6	Další vývoj právního pozitivismu v Německu (Německý právní pozitivismus)	206
	Obecně	206
	KARL MAGNUS BERGBOHM (1849 – 1927)	208

GEORG JELLINEK (1851 – 1911)	210
RUDOLF VON IHERING (1818 – 1892)	211
3.4 Nové pozitivistické koncepce	214
3.4.1 HANS KELSEN (Ryzí nauka právní)	214
3.4.2 HERBERT LIONEL ADOLPHUS HART (Analytická právní teorie)	227
3.4.3 NORBERTO BOBBIO (Právní pozitivismus v Itálii)	234
4 Srovnání základních východisek jednotlivých směrů v právním myšlení	239
4.1 Přirozenoprávní směr a právní pozitivismus	239
4.2 Historickoprávní škola a přirozenoprávní směr	241
4.3 Právní pozitivismus a historickoprávní škola	243
4.4 Ryzí nauka právní a právní pozitivismus	244
4.5 Ryzí nauka právní a přirozenoprávní směr	246
4.6 Ryzí nauka právní a historickoprávní škola	248
ZÁVĚREM	251
Použitá literatura:	253